

09/09/2021 16:44, aktualizacja: 13/09/2021 12:28 | Zamieścił: Jerzy Lipka-Wołowski, Autor: Jerzy Lipka-Wołowski

Komisja Edukacji, Nauki i Szkolnictwa Wyższego o zapowiadanych przez Rząd zmianach w systemie oświaty

Autor:

Jerzy Lipka-Wołowski

Na pierwszym od 18 miesięcy posiedzeniu stacjonarnym, w trybie hybrydowym, 8 września obradowała Komisja Edukacji, Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Punktem wyjścia do dyskusji radnych o systemie oświaty stał się ogłoszony 20 lipca 2021 r. projekt ustawy o zmianie ustawy Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r. oraz niektórych innych ustaw (Karta Nauczyciela i ustawa Prawo oświatowe).

Prezentacja

Prezentację projektowanych przez Ministerstwo Edukacji i Nauki zmian w przepisach prawa oświatowego przedstawiła radnym **Wioletta Górczak-Kutarba**, kierownik Biura Edukacji w Departamencie Edukacji Publicznej i Sportu UMWM, odnosząc się w szczególności do tych zmian, które – jak stwierdziła – będą uderzać w samorząd i rzutować na pracę oświatowców. Dodała również, że proponowane zmiany wywołały burzę w środowisku oświatowym.

W tym zakresie nowelizacja obejmuje trzy obszary:

- wzmocnienie roli nadzoru pedagogicznego kosztem organów prowadzących,
- ograniczenia wobec dyrektora szkoły,
- ograniczenie autonomii szkoły.

Wzmocnienie roli nadzoru pedagogicznego ma zostać wprowadzone poprzez:

- zwiększenie liczby przedstawicieli kuratora w komisjach konkursowych na stanowisko dyrektora szkoły z 3 do 5, z zastrzeżeniem, że kurator może zgłosić mniejszą liczbę swoich przedstawicieli w pracach komisji, ale niezależnie od ich liczby, w głosowaniu zawsze przysługiwać będzie im łącznie pięć głosów. Organ prowadzący nadal będzie miał w konkursie 3 głosy, podobnie nie zmienia się liczby rodziców, nauczycieli i związkowców;

- wprowadzenie konieczności uzyskania pozytywnej opinii kuratora oświaty podczas powierzania stanowiska dyrektora szkoły/placówki oraz powoływania na to stanowisko;
- przejęcie przez kuratora decyzji o odwołaniu dyrektora w przypadku gdy dyrektor ten nie zrealizuje w ostatecznym terminie wskazanym przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny zaleceń wynikających z przeprowadzonych czynności z zakresu nadzoru pedagogicznego". Jeśli organ prowadzący nie odwoła dyrektora szkoły lub placówki w określonym terminie, „wygaśnięcia powierzenia stanowiska dyrektora szkoły lub placówki dokona organ sprawujący nadzór pedagogiczny;
- wprowadzenie konieczności uzyskania pozytywnej opinii kuratora oświaty [...] gdy organ władzy lokalnej, zgodnie ze swoimi wieloletnimi uprawnieniami, chce w przypadkach szczególnie uzasadnionych odwołać nauczyciela z tego stanowiska w czasie roku szkolnego bez wypowiedzenia.

Ograniczenia wobec dyrektora szkoły:

- zmiana sposobu dokonywania oceny pracy dyrektora szkoły oraz dyrektora placówki doskonalenia nauczycieli, w taki sposób aby o ostatecznym wyniku tej oceny decydował kurator oświaty;
- zawieszanie dyrektora szkoły w pełnieniu obowiązków po wiążącym wniosku kuratora. Ma to następować „w sprawach niecierpiących zwłoki związanych z zagrożeniem bezpieczeństwa uczniów w czasie zajęć organizowanych przez szkołę”;
- wprowadzenie przepisów karnych, których celem jest pociągnięcie osób kierujących szkołami/placówkami do "odpowiedzialności karnej za przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków w zakresie opieki lub nadzoru nad małoletnim, powodujących szkodę tego małoletniego".

Ograniczenie wobec autonomii szkoły to wprowadzenie obowiązku uzyskiwania pozytywnej opinii kuratora/organu nadzoru – przed rozpoczęciem zajęć prowadzonych przez organizacje pozarządowe. W celu uzyskania tej opinii dyrektor nie później niż na dwa miesiące przed rozpoczęciem zajęć, będzie przekazywał kuratorowi oświaty program zajęć oraz materiały wykorzystywane do realizacji programu zajęć, dopiero po tym pozwoleniu kuratora sprawę będą mogli rozpatrzyć rodzice. Decyzja kuratora zapadać ma do 1 miesiąca.

Obawy środowisk oświatowych

Wobec proponowanych zmian wyraziło zaniepokojenie i sprzeciw wiele środowisk oświatowych, wśród nich są związki zawodowe nauczycieli, stowarzyszenia dyrektorów, Konwent Marszałków RP, Związek Gmin i Powiatów, Związek Gmin Wiejskich.

Obawy budzą przede wszystkim:

- ograniczenie samorządnej pozycji organów prowadzących i pozbawienie ich narzędzi realizacji lokalnej i regionalnej polityki oświatowej;
- podważenie zasady pomocniczości państwa – państwo przejmie to, co jest realizowane z dobrym skutkiem na szczeblu lokalnym;
- zmiana ustroju szkolnego na scentralizowany;
- zwiększenie biurokratyzacji procesu nadzoru pedagogicznego;
- obawa, że powodem odwołania dyrektora będą inne przyczyny niż merytoryczne (interpretacja niejasnych przepisów);
- ingerencja kuratora oświaty w strefę stosunków pracowniczych i związane z tym aspekty prawne;
- ograniczenie autonomii szkół, nauczycieli i rodziców w zakresie wyboru współpracy z organizacjami i stowarzyszeniami, zablokowanie tej współpracy na 3 miesiące.

Podsumowując głosy oświatowców o tych zmianach, kierownik **Wioletta Górczak-Kutarba** powiedziała, że „będzie to wprowadzenie zarządzania strachem zamiast budowania współpracy”. Od roku 2016 szkoły cały czas borykają się ze zmianami: reforma minister Anny Zalewskiej, zmiana ustroju szkoły, strajki nauczycielskie w 2019 roku, pandemia praktycznie cały rok 2020 i w tym roku. Teraz rząd proponuje kolejne zmiany. Minister edukacji szumnie ogłosił, że ewaluacja zostanie zastąpiona kontrolą. A coraz bardziej brakuje

nauczycieli. I już zaczyna brakować chętnych na stanowisko dyrektora.

Dyskusja

Radny **Michał Prószyński** ocenił krytycznie przedstawioną prezentację, za brak obiektywizmu. Uznał kierunki zmian i podstawowe założenia ustawy za „realizowane w dobrą, pożądaną stronę”. Podkreślił ważną rolę kuratora w funkcjonowaniu systemu oświaty.

Radny **Artur Czapliński** podzielił zarzut braku obiektywności prezentacji. Zaznaczył, że to są zmiany proponowane przez rząd i ministra - wybranych przez większość społeczeństwa w demokratycznych wyborach. Dodał, że szkoła w Polsce jest państwowa i publiczna, a autonomię mają szkoły wyższe. Mimo zmian kuratorium nie będzie miało większości. „Mnie się te zmiany bardzo podobają” – podkreślił radny. Oceniał również, że dodanie pewnych zadań do roli kuratora oświaty idzie w dobrym kierunku, skasowanie ewaluacji jest słuszne, ale „nie ma jeszcze nic o systemach wynagradzania nauczycieli, jeszcze nie ma tego w budżecie, jest mowa o tym na forach oświatowych i też można by o tym porozmawiać”.

Radny **Rafał Romanowski** także podkreślił subiektywny charakter przedstawionej prezentacji. „Mówienie, że kuratorium będzie miało większość, to jest wprowadzanie w błąd” – zaznaczył. Podkreślił, że wraz z likwidacją ewaluacji wreszcie skończy się biurokracja dla nauczycieli, bo najważniejsza jest praca pedagogiczna.

Przewodniczący komisji **Krzysztof Skolimowski** ocenił nowe uprawnienia kuratora w komisjach konkursowych jako oznaczające zaprzeczenie tajności głosowania, chyba że opracowana zostanie nowa technologia oddawania głosów. Przewodniczący poddał w wątpliwość sens robienia konkursów, skoro przestają spełniać funkcje tajności i suwerenności każdego głosu. Czy ministerstwo dokonało dogłębnej analizy, jakie będą reperkusje proponowanych zmian w przepisach?

Podkreślił, że żyjemy w czasach kiedy brakuje nauczycieli i brakuje dyrektorów. Oczekuje od ministra, aby się zastanowił, co zrobić, żeby do zawodu nauczycielskiego przyciągnąć ludzi, uruchomić system kształcenia, by ludzie chcieli się uczyć tego zawodu, bo chcą być nauczycielami. Co zrobić, żeby przeciwstawić się negatywnej selekcji do zawodu? Skąd wziąć dobrych nauczycieli? „Było dla mnie szokiem jak się dowiedziałem, że tylko na Lubelszczyźnie zlikwidowano 60 szkół w tym roku” – powiedział. „Szkół się masowo po wsiach likwiduje, bo nie ma na nie pieniędzy, bo wzrosły koszty funkcjonowania bez rekompensaty finansowej. I kuratorzy wydają zgodę” – dodał. To są rzeczywiste problemy przed którymi stoi polska oświata.

Radny **Artur Czapliński** zauważył, że w 95-procentach zgadza się z konkluzjami, które zostały przedstawione przez przewodniczącego Krzysztofa Skolimowskiego. To są zasadne uwagi, także w sprawie głosowania w komisjach konkursowych. „Proponowane ustawowe zmiany to jest mniejszy problem. Problemem jest brak kadry nauczycielskiej, brak kadry dyrektorskiej i system finansowania oświaty” – podkreślił.

Mirosław Krusiewicz, dyrektor Departamentu Edukacji Publicznej i Sportu UMWM, ocenił dyskusję jako bardzo merytoryczną. Zauważył możliwość wykorzystania tych pomysłów w pracach Mazowieckiej Rady Oświatowej. Poinformował, że jest inicjatywa powołania takiej rady, która będzie skupiała wszystkie środowiska: organy założycielskie, organy nadzorujące, radni i ta komisja sejmiku, również rodzice, też sejmik młodzieżowy.

Wybór przedstawiciela

Komisja wybrała przewodniczącego Krzysztofa Skolimowskiego jako swojego przedstawiciela do udziału w pracach komisji konkursowej do wyłonienia laureatów V edycji konkursu „Edukreator na Mazowszu”.

Następne posiedzenie

Na kolejnym posiedzeniu radni Komisji Edukacji, Nauki i Szkolnictwa Wyższego zajmą się projektem „Stanowiska Komisji dotyczącego zasadności finansowania wynagrodzeń nauczycieli – opiekunów w projektach stypendialnych planowanych do realizacji w ramach środków finansowych Unii Europejskiej na lata 2021–2027”.

Od lewej: radny Artur Czaplński, radny Michał Prószyński.

Fot.: Jerzy Lipka-Wołowski

Przewodniczący komisji Krzysztof Skolimowski.

Fot.: Jerzy Lipka-Wołowski

Radna Helena Cichocka.

Fot.: Jerzy Lipka-Wołowski

Prezentację przedstawiła Wioletta Górczak-Kutarba, kierownik Biura Edukacji w Departamencie Edukacji Publicznej i Sportu UMWM (druga od lewej).

Fot.: Jerzy Lipka-Wołowski

Przewodniczący komisji Krzysztof Skolimowski.

Fot.: Jerzy Lipka-Wołoski

Radny Artur Czapliński.

Fot.: Jerzy Lipka-Wołoski

Mirosław Krusiewicz, dyrektor Departamentu Edukacji Publicznej i Sportu UMWM.

Fot.: Jerzy Lipka-Wołoski

Od lewej: radny Michał Prószyński, przewodniczący komisji Krzysztof Skolimowski.

Fot.: Jerzy Lipka-Wołoski

To było pierwsze od 18 miesięcy stacjonarne posiedzenie komisji sejmikowej, zrealizowane w trybie hybrydowym.

Fot.: Jerzy Lipka-Wołowski

UWAGA

Informacje opublikowane przed 1 stycznia 2021 r. dostępne są na stronie archiwum.mazovia.pl